

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA LUI SADOVEANU

După o prestigioasă activitate culturală pe unde, Constantin Cristian Bleotu debutează tipografic cu academicul – la propriu și la figurat – volum, *Personajul sadovenian – tipologie și evoluție stilistică*, Tipomoldova, 2015, care, după inspirata formulare a prefațatorului, prezintă portretele în mișcare ale personajelor din bogata și stufoasa proză a lui Mihail Sadoveanu.

Suntem săraci în astfel de instrumente de lucru. Scriitorii a căror operă s-a bucurat de astfel de studii-dicționare sunt: Ion Creangă, Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu și ... Dostoievski (două volume, 1983; 1995) de Valeriu Cristea. Ca să mai atenuez remarca negativă, mai menționez două dicționare, dar din domeniul filosofiei: *Dicționar de termeni filosofici ai lui Lucian Blaga (2000)* și *Dicționar de termeni filosofici ai lui Constantin Noica (2004)*, ambele de Florica Diaconu și Marin Diaconu.

Umanitatea sadoveniană poate fi abordată din diferite unchiuri. Pompiliu Marcea în *Lumea operei lui Sadoveanu (1976)* a folosit criteriul socio-profesional; având în vedere numărul mare de personaje feminine și caracterologia lor de excepție a introdus *clasa femeilor*. Constantin Cristian Bleotu propunându-și să caute arhetipurile psiho-morale ale umanității lui Sadoveanu se folosește de criteriul antropologic, dar fără să ignore și alte posibile criterii. Urmărind arhetipurile în mișcare criticul punctează **cronotopul** (natural, istoric, social, existențial, educațional) intrării lor în **real**. Demersul autorului nu e doar descriptiv-analitic, ci și critic. De câte ori e cazul, el amendează cu argumente neîmplinirile estetice ale scriitorului.

Cartea se deschide cu *Preliminarii*, din partea autorului, despre elaborarea lucrării: “În alcătuirea unei tipologii, alegerea criteriilor e decisivă, acesta urmând a structura, delimita și ordona materialul supus operației taxonomice.” În găsirea criteriului “care să fie activ la nivelul întregii creații artistice” un rol major l-a avut intuiția care i-a spus “să-l caut în lăuntru scrierilor marelui nostru povestitor și nu în afara lor, prin vreun tratat teoretic ori în criterii validate de alții cine știe unde și când.” Autorul își expune modul de lucru în indentificarea celor 58 de *tipuri* – termenul autorului. Textul lucrării are următoarea structură: Categoria (**Arivistul, Înțeleptul, Ucenicul...**); *Trăsături distinctive* (sunt inventariate acele caracteristici, “universal valabil”, prin care personajele se încadrează în arhetipul respectiv); *Propuneri* (sunt enumerate personajele din clasa respectivă, cu indicarea textului în care este personaj); *Reprezentant* (conține analiza personajului considerat reprezentativ, fiind partea în care spiritul critic și analitic al autorului se manifestă în deplinitatea sa.)

După paginile de cartografiere a personajelor urmează capitolul *Receptare* în care autorul monografiei pledează pentru o *nouă* lectură a operei lui Sadoveanu, evident necesară și benefică pentru toți, de la cel de pe băncile școlii la mânuitorii

condeiului și până la managerii care ar trebui să se ocupe cu gospodărirea și sănătatea literaturii. Paginile acestea de înaltă scriitură au în spate experiența emisiunilor de cultură lansate pe unde. Cartea este întregită cu două capitole care facilitează consultarea ei: *Indice alfabetic* al personajelor și *Bibliografie*: volumele din ediția Mihail Sadoveanu, OPERE , vol. 1—22 (1954 - 1973) și bibliografia critică.

Având în vedere metodologia folosită și tipologia stabilită, socotim că monografia semnată de Constantin Cristian Bleotu ar fi trebuit să conțină și un capitol de comentarii pe marginea numelor personajelor marelui povestitor.

Nu am băgat de seamă ca *Personajul sadovenian - tipologie și evoluție stilistică* să fi fost cel puțin nominalizată pentru *cartea anului* 2015, dar au fost premiate unele care pot fi puse sub semnul întrebării. Păcat!

Mediaș, ian., 2016

Ionel POPA